

КАРВАЦКА Наталія Станіславівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту та адміністрування
Хмельницький національний університет
<https://orcid.org/0000-0002-4490-4402>
e-mail: karvatskan@khmnu.edu.ua

ГАБАЙ Володимир Іванович

здобувач кафедри менеджменту та адміністрування
Хмельницький національний університет

ГЛАБЧАСТИЙ Назарій Юрійович

здобувач кафедри менеджменту та адміністрування
Хмельницький національний університет

УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

У статті виконано аналіз генези сутності поняття «економічна безпека підприємства». Зокрема було визначено, що поряд із ключовими характеристиками цього терміну (захист від загроз; стійкість і стабільність; ефективне використання ресурсів; соціальна відповідальність; партнерство, гармонізація інтересів із зовнішнім середовищем; адаптація до змін і економічна свобода) важливо робити акцент на розумному, стійкому та інклюзивному зростанні бізнесу. Адаптація до змін і економічна свобода) важливо робити акцент на розумному, стійкому та інклюзивному зростанні бізнесу. Адаптація до змін і економічна свобода) важливо робити акцент на розумному, стійкому та інклюзивному зростанні бізнесу. Адаптація до змін і економічна свобода) важливо робити акцент на розумному, стійкому та інклюзивному зростанні бізнесу. Адаптація до змін і економічна свобода) важливо робити акцент на розумному, стійкому та інклюзивному зростанні бізнесу.

Авторами було визначено економічну безпеку підприємства як стан його захищеності від внутрішніх і зовнішніх загроз, що забезпечує досягнення конкурентних переваг та сталий розвиток на основі інноваційних підходів впровадження циклічних моделей використання ресурсів, гармонізації інтересів усіх зацікавлених сторін і збереження достатньої міри економічної свободи для адаптації до змінних умов зовнішнього середовища. Під управлінням економічною безпекою підприємства автори розуміють комплекс заходів, процесів та інструментів, спрямованих на прогнозування, виявлення, оцінку та формування унікальної здатності протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам, що забезпечує сталий розвиток підприємства.

Ключові слова: економічна безпека підприємства, управління, циркулярна економіка, сталий розвиток.

MANAGEMENT OF ECONOMIC SECURITY OF AN ENTERPRISE IN THE CONDITIONS OF CIRCULAR ECONOMY

KARVATSKA Nataliia, HABAI Volodymyr, HLABCHASTYI Nazarii

Khmelnytskyi National University

In the article, the authors analyze the genesis of the concept of “economic security of an enterprise”. Initially, it was determined that, along with the key characteristics of this term (threat protection; stability and resilience; efficient use of resources; social responsibility; partnership, harmonization of interests with the external environment; adaptation to changes and economic freedom), it is important to focus on smart, sustainable and inclusive business growth. Indeed, taking into account the principles of the circular economy in all elements of the economic security of the enterprise ensures the sustainability, competitiveness and long-term stability of the enterprise, harmonizing its economic interests with the environmental and social needs of society.

The authors define economic security of an enterprise as a state of protection of an enterprise from internal and external threats, which ensures achievement of competitive advantages and sustainable development based on innovative approaches to implementation of cyclic models of resource use, harmonization of interests of all stakeholders and preservation of a sufficient degree of economic freedom to adapt to changing environmental conditions. By enterprise economic security management, the authors mean a set of measures, processes and tools aimed at forecasting, identifying, assessing and forming a unique ability to counter internal and external threats, which ensures sustainable development of an enterprise.

Keywords: economic security of an enterprise, management, circular economy, sustainable development.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ

ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Сучасний етап розвитку економіки відбувається в умовах мінливого й непередбачуваного впливу середовища на діяльність бізнес-структур, з одного боку, а з іншого – обмеженості ресурсів. Залежність між силою впливу зовнішніх факторів і ефективності господарської діяльності посилюється. За таких умов актуальним є забезпечення стійкості й конкурентоспроможності бізнесу за рахунок раціонального споживання ресурсів, тобто формування системи економічної безпеки підприємства з урахуванням концепції сталого розвитку.

Економічна безпека є складним явищем, що характеризується різними критеріальними ознаками, факторами та формами прояву. І тут важливо відзначити, що чим більш складною є структура управління,

тим комплекснішими є джерела небезпек та ризиків (потенційними загрозами залишаються фактори, пов'язані з кадрами, інформацією, середовищем, забезпеченості та управлінням ресурсами тощо). Відповідно, тим складнішим є процеси, механізми та інструменти, що формують економічну безпеку діяльності підприємства. Зменшення впливу цих ризиків можна досягти завдяки підвищенню ефективності використання ресурсів, тобто переходу від лінійної до циркулярної моделі діяльності та створенню замкнутих циклів виробництва, окремих бізнес еко-систем.

За таких умов актуальним стає розроблення та впровадження процесів, механізмів і інструментів управління економічною безпекою, орієнтованих на принципи циркулярної економіки. Це вимагає розвитку як теоретичних, так і прикладних методів управління, які б дозволяли забезпечити стійке функціонування суб'єктів господарювання в умовах сучасних викликів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

У цій роботі розглянуто наукові праці щодо проблематики формування систем економічної безпеки підприємств таких вітчизняних вчених, як: Ареф'єва О., Ареф'єв С., Васильєв О., Витвицька О., Гавловська Н., Гросул В., Жукова Л., Живко З., Козаченко Г., Ляшенко О., Меліхова Т., Орлик О., Пономарьов В., Рудніченко Є., Салоїд С., Сливінська О., Ситник Г. та інші. Окрім цього було досліджено статті, присвячені питанням необхідності впровадження циркулярних моделей розвитку підприємств та організацій Баб'яр В., Боярчук С., Горбаль Н., Драпак Т., Пліш І., Чорненко О.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є теоретичні дослідження сутності управління економічною безпекою підприємств, орієнтованих на принципи циркулярної економіки.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Інструментом, що дозволяє захищати результати власної господарської діяльності є система управління економічною безпекою підприємства. Особливо це актуально там, де ступінь загроз та ймовірність їх виникнення значні, а рівень керування захистом низький. Актуальним постає розробка та впровадження комплексних систем забезпечення економічної безпеки задля успішного управління підприємствами.

У науковій літературі визначено, що вперше термін «економічна безпека» був ужитий Ф. Рузвельтом. Офіційним цей термін став у 1985 році при прийнятті резолюції ООН «Міжнародна економічна безпека». Саме у цьому документі визначено, що «необхідно сприяти забезпеченню міжнародної економічної безпеки з метою соціально-економічного розвитку і прогресу кожної країни». Економічна безпека розглядалася як «стан економіки, при якому забезпечується високе і стійке економічне зростання; ефективне задоволення економічних потреб; контроль держави за рухом і використанням національних ресурсів; захист економічних інтересів країни на національному і міжнародному рівнях». Тобто економічна безпека трактувалась як складова національної безпеки, її фундамент і матеріальна основа.

Щодо сутності «економічної безпеки підприємства» (далі ЕБП), то дослідуючи генезу цього терміну слід зазначити, що спершу це поняття розглядалося як система забезпечення умов дотримання комерційної таємниці підприємств. Згодом фокус змінився на захист підприємств від негативного впливу зовнішнього середовища; певний стан підприємства, що має здатність протистояти несприятливим зовнішнім впливам, фінансова стійкість (рис.1). Такий підхід значно розширив поняття ЕБП, трактуючи його як спроможність забезпечення його сталості в різноманітних, у тому числі й у несприятливих, умовах. До прикладу, Ситник Г. визначає ЕБП як «певний стан систем, за якого вона зберігає свою цілісність, стійкість (стабільність), здатність до ефективного функціонування і прогресивного розвитку» [1]. На думку Гросул В., Филипенко О., Баламут Г. ЕБП є «комплексною характеристикою, що відображає рівень захищеності всіх видів потенціалу підприємства від внутрішніх та зовнішніх загроз, що забезпечує стабільне функціонування та ефективний розвиток» [2, с. 26]. Притис В., Гавловська Н., Рудніченко Є. трактують як «стан захищеності усіх сфер, напрямів діяльності та інтересів суб'єктів господарювання від реальних і потенційних небезпек, загроз та ризиків» [3].

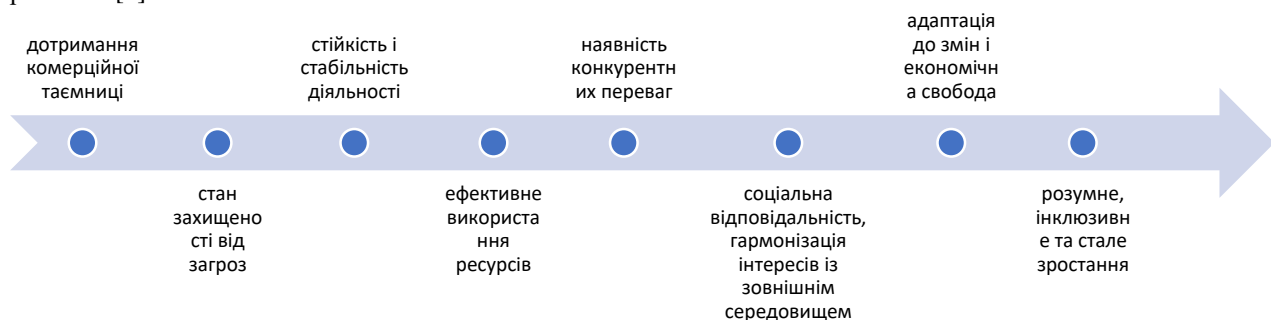

Рис. 1. Розвиток сутності поняття економічної безпеки підприємства

Джерело: створено автором на основі [7]

Ресурсо-функціональний підхід поряд із визначенням економічної безпеки підприємства як стану, обумовленого впливом зовнішнього середовища, акцентує увагу на ефективному використанні, захисті та відтворенні ресурсів підприємства для забезпечення його стійкості та конкурентоспроможності. Автори, що дотримуються такої думки, економічну безпеку підприємства розглядають як стан оптимального використання корпоративних ресурсів задля запобігання загрозам та забезпечення стабільної діяльності підприємства в поточний час і в майбутньому. Ареф'єва О. та ін. визначають економічну безпеку підприємства (фірми, організації) як «захищеність науково-технічного, технологічного, виробничого та кадрового потенціалу від зовнішніх і внутрішніх економічних загроз і здатність до відтворення за ефективного використання всіх його ресурсів» [4, с. 36]. Витвицька О. та Сливінська О. зауважують, що під економічною безпекою підприємства (суб'єкта господарювання) слід розуміти «захищеність його науково-технічного, технологічного, виробничого та кадрового потенціалу від прямих (активних) або непрямих (пасивних) економічних загроз, наприклад, пов'язаних з неефективною науково-промисловою політикою держави або формуванням несприятливого зовнішнього середовища» [5, с. 252].

У сучасних умовах відбувається трансформація поняття економічної безпеки підприємства в соціально-економічну категорію. Проявом такого впливу в навколишньому середовищі підприємства є формування його соціальної відповідальності, утворення соціального партнерства. У науковій думці виникає гармонізаційний підхід, відповідно до якого економічна безпека підприємства трактується як міра гармонізації в часі та просторі економічних інтересів підприємства з інтересами пов'язаних із ним суб'єктів зовнішнього середовища. У «Економічній енциклопедії» Мочерного С. ЕБП визначена як «стан захищеності життєво важливих інтересів системи від недобросовісної конкуренції, протиправної діяльності..., здатність протистояти внутрішнім та зовнішнім загрозам, зберігати стабільність функціонування та розвитку відповідно до його стратегічних цілей» [2, с. 25]. Козаченко Г., Пономарьов В. трактують ЕБП як «гармонізацію в часі і просторі економічних інтересів підприємства з інтересами пов'язаних з ним суб'єктів зовнішнього середовища, що діють поза межами підприємства» [6].

Подальший сучасний розвиток розуміння економічної безпеки отримало з позиції міри економічної свободи підприємства. На думку Ляшенко О., ЕБП є «своєчасною реакцією підприємства на зміни в зовнішньому середовищі, тобто з позиції ситуаційного підходу до управління, яким визнається важливість швидкості й адекватної реакції, котрі забезпечують адаптацію підприємства до умов його існування» і «мірою економічної свободи підприємства, що досягається внаслідок керованого процесу взаємоузгодження економічних інтересів стейкхолдерів як зовнішнього, так і внутрішнього середовища підприємства, який має на меті протистояння загрозам економічній безпеці підприємства та потребує необхідних для такого протистояння ресурсів» [7, с. 55-60]. При цьому автор наголошує, що розвиток та захист є найважливішими характеристиками підприємства як єдиної системи, які не слід протиставляти.

У свою чергу важливо робити акцент на розумному, стійкому та інклюзивному зростанні бізнесу. У цьому аспекті погоджуємось з думкою Чорненької О., Боярчук С., що саме перехід до моделі циркулярної економіки забезпечує підприємства більшою економічною стійкістю та конкурентоспроможністю, сприяє створенню більш безпечного економічного середовища, де ризики зменшуються, а можливості росту та розвитку, відповідно, збільшуються [8].

Вважаємо, що у сучасному розумінні економічної безпеки підприємства важливо акцентувати увагу на циркулярній економіці та концепції сталого розвитку, оскільки ці підходи забезпечують комплексну адаптацію бізнесу до сучасних викликів і тенденцій. Глобальні виклики, такі як зміна клімату, дефіцит ресурсів й посилення екологічного регулювання, змушують підприємства орієнтуватися на адаптивні стратегії. Циркулярна економіка забезпечує підприємствам гнучкість і здатність ефективно реагувати на ці зміни, зберігаючи свою стійкість та економічну свободу. На думку Горбаль Н., Пліш І. циркулярні принципи корисні не тільки для екології та навколишнього середовища, а й для економічної ефективності підприємств. Наслідком використання циркулярних бізнес-моделей буде сталий розвиток, зростання прибутковості та посилення конкурентних переваг на міжнародному ринку [9]. Впровадження циркулярних моделей стимулює інноваційний розвиток, дозволяючи підприємствам розробляти нові продукти, вдосконалювати виробничі процеси та підвищувати ефективність управління ресурсами. Це стає важливим чинником підвищення конкурентоспроможності на ринку. Сталий розвиток також сприяє гармонізації інтересів підприємства з потребами суспільства та інших стейкхолдерів. Це дозволяє зменшити конфлікти, покращити соціальну взаємодію та закласти основи для довготривалої стабільності.

Драпак Т., Баб'яр В. визначають, що циркулярна економіка має як оперативні, так і стратегічні переваги й має значний потенціал для створення цінності в економічній, діловій, екологічній та соціальній сферах. А саме авторами визначено, що основними ефектами переходу до циркулярної економіки є: захист від геополітичних криз, економія виробничих витрат, зниження ресурсозалежності, підвищення лояльності та задоволеності клієнтів тощо [10].

Таким чином, можна зробити висновки, що ключовими характеристиками ЕБП є:

- захист від загроз (економічних, технологічних, соціальних тощо);
- стійкість і стабільність;
- ефективне використання ресурсів;

- соціальна відповідальність;
- партнерство, гармонізація інтересів із зовнішнім середовищем;
- адаптація до змін і економічна свобода;
- розумне, інклюзивне та стале зростання.

На думку авторів економічна безпека підприємства є станом захищеності підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз, що забезпечує досягнення конкурентних переваг та сталий розвиток на основі інноваційних підходів впровадження циклічних моделей використання ресурсів, гармонізації інтересів усіх зацікавлених сторін і збереження достатньої міри економічної свободи для адаптації до змінних умов зовнішнього середовища.

Щодо процесу керування, то сучасна система управління економічною безпекою підприємства має бути гнучкою, відкритою та інтегрованою у загальну систему управління. Така система повинна охоплювати принципи, методи й методики, прийоми і способи, процедури, алгоритми та моделі для забезпечення гармонізації інтересів підприємства з інтересами взаємодіючих з ним суб'єктів зовнішнього середовища [6, с. 107]; бути структурованим комплексом стратегічних, тактичних та оперативних заходів, спрямованих на захищеність підприємства від зовнішніх і внутрішніх загроз й на формування унікальної здатності протистояти їм в майбутньому [5]. На думку авторів, управління економічною безпекою підприємства є комплексом заходів, процесів та інструментів, спрямованих на прогнозування, виявлення, оцінку та формування унікальної здатності протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам, що забезпечує сталий розвиток підприємства. Управління включає розробку та впровадження інноваційних стратегій, циклічних моделей використання ресурсів, забезпечення конкурентних переваг, гармонізацію інтересів зацікавлених сторін та збереження економічної свободи для оперативної адаптації до змінного зовнішнього середовища.

Система управління ЕБП є надзвичайно важливим елементом для забезпечення його стабільності та конкурентоспроможності і включає в себе різноманітні аспекти, що сприяють захисту активів підприємства від внутрішніх і зовнішніх загроз. Основні компоненти системи управління економічною безпекою наведено у таблиці 1.

Таблиця 1

Компоненти системи управління економічною безпекою

Компоненти	Характеристика
1. Об'єкти безпеки	Структурні елементи, що потрібно захищати (фінанси, техніка і технологія, персонал, інформація, новачі, ноу-хау, навколишнє середовище тощо).
2. Суб'єкти безпеки	Особи або групи, відповідальні за реалізацію заходів безпеки.
3. Цілі та завдання	Визначення основних цілей системи, таких як запобігання втратам і забезпечення стабільності.
4. Функції	Дії, які виконуються для досягнення цілей системи, включаючи моніторинг, аналіз ризиків і реагування на загрози.
5. Принципи	Оскільки мова йде про побудову системи безпеки на підприємстві, важливо враховувати такі принципи, як: цілісність, системність, превентивність, ієрархічність, гнучкість, комунікативність, конфіденційність, еквіфінальність та інтегративність.
6. Методи, засоби та заходи	Аналіз внутрішніх і зовнішніх факторів (оцінка ризиків, пов'язаних із змінами в ринковому середовищі та внутрішньою структурою підприємства); розробка стратегій (визначення шляхів досягнення цілей безпеки, враховуючи специфіку підприємства та його галузі); переробка та повторне використання ресурсів.

Джерело: сформовано на основі [5, с. 254; 11, с. 95-97; 12; 13]

Механізм управління системою економічної безпеки підприємства є важливим елементом, за допомогою якого забезпечується досягнення цілей безпеки і вирішення поставлених задач. Він включає: філософію економічної безпеки підприємства; функції, на які покладено реалізацію процесу управління економічною безпекою; матеріально-ресурсне забезпечення механізму; систему економічних інструментів, необхідних для забезпечення економічної безпеки функціонування підприємства [12, с. 252].

Основними заходами управління ЕБП є [14, с. 140; 15, с. 226]:

- правові. Застосування нормативно-правових документів, що регулюють усі сфери діяльності підприємства. Це забезпечує збалансоване дотримання інтересів суб'єктів господарювання та зменшує ризики юридичних санкцій;
- фінансово-економічні. Впровадження системи інструментів, спрямованих на фінансову незалежність, стійкість і конкурентоспроможність продукції;
- силові. Залучення сторонніх організацій, власних підрозділів або партнерство для захисту підприємства від дій конкурентів;
- інформаційні. Організація збору й аналізу релевантної інформації, що необхідна для прийняття ефективних управлінських рішень, розробки стратегії розвитку діяльності підприємства, попередження кризових явищ;
- інноваційні. Впровадження інновацій для розвитку діяльності підприємства з метою забезпечення його конкурентоспроможності;
- техніко-технологічні. Своєчасне оновлення виробничих фондів із фокусом на екологічно чисті технології, раціональне використання виробничих потужностей тощо;

– виробничі. Рациональна організація виробничого процесу для забезпечення стабільного виробництва якісної продукції;

– маркетингові. Реалізація політики розподілу та комунікації, зміна культури споживання, формування позитивного іміджу компанії як сталого бізнесу;

– соціально-психологічні. Формування корпоративного духу; підбір кадрів з урахуванням психологічних характеристик працівників; підтримку ініціативи; забезпечення перспективного соціального й професійного зростання; формування сприятливого морально-психологічного клімату в колективі тощо. Це також включає забезпечення професійного зростання співробітників у сфері інноваційних і циркулярних технологій.

Особлива увага має бути приділена інвестиціям у енергоефективні виробничі процеси, переробку відходів, використання вторинної сировини. Це сприяє підвищенню ефективності використання ресурсів і зниженню впливу на довкілля. Врахування принципів циркулярної економіки в усіх елементах економічної безпеки підприємства забезпечує стійкість, конкурентоспроможність і довгострокову стабільність підприємства, гармонізуючи його економічні інтереси з екологічними й соціальними потребами суспільства.

ВИСНОВКИ З ПРОВЕДЕНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ЦЬОМУ НАПРЯМІ

У сучасному розумінні економічної безпеки підприємства важливо акцентувати увагу на циркулярній економіці та концепції сталого розвитку, оскільки ці підходи забезпечують комплексну адаптацію бізнесу до сучасних викликів і тенденцій. Економічна безпека в умовах циркулярної економіки є комплексним явищем, що враховує критично важливі аспекти, такі як ефективне управління матеріальними та нематеріальними ресурсами, оптимізація ланцюгів постачання, інновації у виробничих процесах і зниження екологічних ризиків. Ефективне управління такою системою включає розробку та впровадження інноваційних стратегій і циклічних моделей використання ресурсів. Це дозволяє не лише захистити активи підприємства, але й підвищити його конкурентоспроможність на ринку, гармонізувати інтереси зацікавлених сторін та зберегти економічну свободу для оперативної адаптації до змінного зовнішнього середовища.

Література

1. Ситник, Г. (2012) *Державне управління у сфері національної безпеки (концептуальні та організаційно-правові засади)*. НАДУ, 544.
2. Гросул, В., Филипенко & О., Баламут Г. (2015) ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВА. Науковий вісник Одеського національного економічного університету. Одеський національний економічний університет, 7(227), 20-34.
3. Притис, В., Гавловська, Н. & Рудніченко, С. (2019) ДОСЛІДЖЕННЯ БАЗОВИХ КАТЕГОРІЙ БЕЗПЕКООРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВАМИ. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки, (2). 23-30.
4. Ареф'єва, О., Тульчинська, С., Попело, О., Ареф'єв, С. & Ткаченко, Т. (2021) СИСТЕМА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ТРАНСФОРМАЦІЇ ВЛАДИ. Міжнародний журнал інформатики та мережевої безпеки, 21(7), 35-42
5. Витвицька, О. & Сливінська, О. (2023) ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА. Український журнал прикладної економіки та техніки, 8(3). <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-3-38>
6. Козаченко, Г., Пономарьов, В. & Ляшенко, О. (2003) *Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення*. Лібра, 280.
7. Ляшенко, О. (2015) *Концептуалізація управління економічною безпекою підприємства*. НІСД, 348
8. Чорненька, О., & Боярчук, С. (2024). СТРАТЕГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ІНФОРМАЦІЙНО-ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ В УМОВАХ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ. Економіка та суспільство, (61). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-79>
9. Horbal, N., & Plish, I. (2021). CIRCULAR BUSINESS MODELS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN ENTERPRISES. Journal of Lviv Polytechnic National University. Series of Economics and Management Issues, 5(1), 15–29. <https://doi.org/10.23939/semi2021.01.015>
10. Драпак, Т., & Баб'яр, В. (2024). ЦИРКУЛЯРНА ЕКОНОМІКА: МОЖЛИВОСТІ ТА БАР'ЄРИ. Цифрова економіка та економічна безпека, (1 (10), 67-73. <https://doi.org/10.32782/dees.10-12>
11. Жукова Л. & Платонов В. (2019) СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ. Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід, (23). http://www.investplan.com.ua/pdf/23_2019/18.pdf
12. Салоїд, С. (2017) МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ. Економічний вісник НТУУ «КПІ», (14), 250-254 <https://doi.org/10.20535/2307-5651.14.2017.108778>

-
13. Меліхов, Т. О. (2018) МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА: ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ. *Агросвіт*, (3). http://www.agrosvit.info/pdf/3_2018/13.pdf
 14. Васильєв, О. & Мейта, В. (2013) ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ. *Економічний аналіз: зб. наук. праць*, 14(2), 138-145.
 15. Орлик, О. (2015) МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА ТА ЙОГО ОСНОВНІ СКЛАДОВІ. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*, (2), 222-232.

References

1. Sytnyk, H. (2012) *Derzhavne upravlinnia u sferi natsionalnoi bezpeky (kontseptualni ta orhanizatsiino-pravovi zasady)*. NADU, 544.
2. Hrosul, V., Fylypenko & O., Balamut H. (2015) *TEORETYCHNI PIDKHOdy DO VYZNACHENNIa SUTNOSTI FINANSOVO-EKONOMICHNOI BEZPEKY PIDPRYEMSTVA*. *Naukovyi visnyk Odeskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu*. *Odeskyi natsionalnyi ekonomichnyi universytet*, 7(227), 20-34.
3. Prytys, V., Havlovska, N. & Rudnichenko, Ye. (2019) *DOSLIDZhENNIa BAZOVYKh KATEHORII BEZPEKOORIEntOVANOHO PIDKHODU V UPRAVLINNI PIDPRYEMSTVAMY*. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*. *Ekonomichni nauky*, (2), 23-30.
4. Arefieva, O., Tulchynska, S., Popelo, O., Arefiev, S. & Tkachenko, T. (2021) *SYSTEMA EKONOMICHNOI BEZPEKY V UMOVAKh TRANSFORMATsII VLADY*. *Mizhnarodnyi zhurnal informatyky ta mrezhevoi bezpeky*, 21(7), 35-42
5. Vytvytska, O. & Slyvinska, O. (2023) *OSNOVY FORMUVANNIa SYSTEMY UPRAVLINNIa EKONOMICHNOI BEZPEKOIu PIDPRYEMSTVA*. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*, 8(3). <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2023-3-38>
6. Kozachenko, H., Ponomarov, V. & Liashenko, O. (2003) *Ekonomichna bezpeka pidpryemstva: sutnist ta mekhanizm zabezpechennia*. *Libra*, 280.
7. Liashenko, O. (2015) *Kontseptualizatsiia upravlinnia ekonomichnoiu bezpekoiu pidpryemstva*. *NISD*, 348
8. Chornenka, O., & Boiarchuk, S. (2024). *STRATEHICHNYI PIDKHID DO INFORMATsIINO-OBLIKOVOHO ZABEZPEChENNIa FINANSOVO-EKONOMICHNOI BEZPEKY V UMOVAKh TsYRKULIARNOI EKONOMIKY*. *Ekonomika ta suspilstvo*, (61). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-79>
9. Horbal, N., & Plish, I. (2021). *CIRCULAR BUSINESS MODELS FOR SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN ENTERPRISES*. *Journal of Lviv Polytechnic National University. Series of Economics and Management Issues*, 5(1), 15–29. <https://doi.org/10.23939/semi2021.01.015>
10. Drapak, T., & Babiar, V. (2024). *TsYRKULIARNA EKONOMIKA: MOZhLYVOSTI TA BARIERY*. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*, (1 (10)), 67-73. <https://doi.org/10.32782/dees.10-12>
11. Zhukova L. & Platonov V. (2019) *SYSTEMA UPRAVLINNIa EKONOMICHNOI BEZPEKOIu PIDPRYEMSTV*. *Ekonomichna nauka. Investytsii: praktyka ta dosvid*, (23). http://www.investplan.com.ua/pdf/23_2019/18.pdf
12. Saloid, S. (2017) *MEKHANIZM UPRAVLINNIa EKONOMICHNOI BEZPEKOIu PIDPRYEMSTVA: TEORETYCHNYI ASPEKT*. *Ekonomichnyi visnyk NTUU «KPI»*, (14), 250-254 <https://doi.org/10.20535/2307-5651.14.2017.108778>
13. Melikhov, T. O. (2018) *MEKHANIZM UPRAVLINNIa EKONOMICHNOI BEZPEKOIu PIDPRYEMSTVA: PIDKHODY DO VYZNACHENNIa*. *Агросвіт*, (3). http://www.agrosvit.info/pdf/3_2018/13.pdf
14. Vasyliiev, O. & Meita, V. (2013) *FORMUVANNIa SYSTEMY UPRAVLINNIa EKONOMICHNOI BEZPEKOIu PROMYSLOVYKh PIDPRYEMSTV*. *Ekonomichnyi analiz: zb. nauk. prats*, 14(2), 138-145.
15. Orlyk, O. (2015) *MEKHANIZM UPRAVLINNIa FINANSOVO-EKONOMICHNOI BEZPEKOIu PIDPRYEMSTVA TA YOHO OSNOVNI SKLADOVI*. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky*, (2), 222-232.